תנועת המושבים בישראל
שומרים על המרחב הכפרי. שליחות לאומית שהיא זכות
1921 100 שנה
למושב העובדים הראשון

אגף קרקעות ואגודות שיתופיות

31.1.2021

לכבוד
יו״ר ועד המושב / מזכיר
חברי אגודות שיתופיות

א.ג.נ.,

הנדון: ניהול אגודות נוכח הגבלות הקורונה - עדכון

סימוכין: הנחיות רשם האגודות השיתופיות מיום 24.1.2021

1. בעקבות התפרצות נגיף הקורונה וההגבלות שקבעה ממשלת ישראל בכדי למנוע את התפשטותו, הוציא משרד רשם האגודות מספר הנחיות בנוגע לכינוס אסיפות כלליות, עריכת הצבעות באגודות שיתופיות ובחירות לרשויות האגודה. להלן סקירה של ההנחיה המעודכנת אשר פורסמה ביום 24.1.2021.

2. בהתאם להנחיית הרשם מיום 16.9.2020, וכל עוד מתקיים סגר, **האגודות מתבקשות להימנע ככל הניתן מכינוס פיזי של האספות הכלליות, ולהעדיף כינוס אסיפות באמצעים טכנולוגיים**. בכל מקרה, ניתן לפעול רק בהתאם להוראות משרד הבריאות בדבר הגבלת התקהלות והגבלת התנועה.

3. המלצת הרשם היא כי האגודות השיתופיות יסדירו בתקנון האגודה במפורש את השימוש באמצעים דיגיטליים לניהול ענייני האגודה, לצורך קיום אסיפות כלליות ולרבות הצבעות. ככל שקיים קושי בתיקון התקנון, ניתן לפנות למשרד הרשם.

4. מודגש כי הנחיה זו כפופה להוראות משרד הבריאות בעניין נגיף הקורונה, המתעדכנות מעת לעת.

בחירות לרשויות האגודה

5. ועד הנהלה שתמה תקופת כהונתו, רשאי להמשיך לכהן שלושה חודשים נוספים בהתאם להוראות תקנה 28(א) לתקנות האגודות השיתופיות (רשויות האגודה), תשל״ה-1975 (להלן: ״**תקנות רשויות האגודה**״).

6. ועד הנהלה שהסתיימה תקופת כהונתו לפי תקנה 28(א), וטרם קיבל ארכה נוספת מכוח הוראות סעיף 28(ב) לתקנות רשויות האגודה, תקופת כהונתו תוארך באופן **אוטומטי בשלושה חודשים** נוספים. ככל שישנם טעמים מיוחדים בגינם נדרש לערוך בחירות, ניתן לפנות למשרד רשם האגודות.

7. ועד הנהלה שקיבל ארכה לתקופת כהונתו מכוח הוראות סעיף 28(ב) לתקנות רשויות האגודה, ומועד הפקיעה חל לאחר 1.9.2020 - תקופת כהונתו תוארך **באופן אוטומטי בשלושה חודשים** נוספים מכוח חוק הארכת תקופות (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש)(אישורים רגולטורים)(תיקון), תשפ״א-2021 (להלן: ״**חוק הארכת תקופות**״).

8. ועד הנהלה שקיבל בעבר ארכה או ארכות מכוח חוק הארכת תקופות, לא יוכל לקבל ארכות נוספות מכוח חוק הארכת תקופות ועליו לפנות למשרד רשם האגודות לקבלת הנחיות.

הוראות מעודכנות לכינוס אסיפה כללית בתקופת הקורונה וקיום הצבעה גלויה

9. הרשם מציע שתי חלופות לכינוס האסיפות הכלליות וקיום הצבעה גלויה, בכפוף לעמידה בתנאים הרלוונטיים לכל חלופה (מפורטים בנספח המצורף):

(א) **היוועדות חזותית**: שיחת ועידה בוידיאו (לדוגמה באמצעות תוכנת ZOOM) בה החברים יכולים לשמוע ולראות אחד את השני בו זמנית. ההצבעה תתבצע בהרמת ידיים בתום האסיפה או במועד אחר שיקבע.

(ב) **העברת מסרים בכתב**: אפשרות זו מיועדת לימי הקורונה, בהם קיימת מגבלה על התכנסויות וכן לאגודות שאינן יכולות לקיים את הדיון באמצעים חזותיים או להתכנס בהתאם להנחיות משרד הבריאות. אופן כינוס האסיפה יוכל להתבצע בשני אופנים:

(1) **האחד**, היוועדות באמצעים טכנולוגיים אחרים שאינם היוועדות חזותית (למשל, דואר אלקטרוני, ווטסאפ, סמס) כאשר ניתן לשלב כמה אמצעים יחד. על ועד ההנהלה לעקוב ולוודא שכל חברי האגודה קיבלו את החומר הרלוונטי טרם קיום ההצבעה.

(2) **והשני**, כינוס והצבעה שלא באמצעים טכנולוגיים: האסיפה תתכנס באמצעות דואר רגיל (מכתב ליד דלת הבית או בעלון האגודה), הוועד יפרט את הנושאים העומדים לדיון, לחבר האגודה תינתן אפשרות להתייחס בכתב והוועד יאסוף וירכז את כל העמדות במועד ובמקום אחד שיגדיר מראש. הוועד יעביר לכל חברי האגודה פרטים על מועד קיום ההצבעה.

הנחיות לקיום הצבעות חשאיות

10. לאורך שנים ארוכות, כאשר נדרשה הצבעה חשאית, הגיעו חברי האגודה אל תיבת הקלפי והצביעו מאחורי פרגוד באמצעות פתקי הצבעה ומעטפות. במרוצת השנים, התפתחו חלופות טכנולוגיות לקיום הצבעות חשאיות.

11. מומלץ כי האגודות יסדירו בתקנון האגודה במפורש את השימוש באמצעים דיגיטליים לצורך הצבעה חשאית, לרבות בתקופת הקורונה.

12. ניתן לקיים הצבעה חשאית בהתאם לשתי חלופות, בכפוף לעמידה בתנאים הרלוונטיים לכל חלופה (המפורטים בנספח המצורף): החלופה הראשונה, מתייחסת לקיום הצבעות חשאיות **באמצעים דיגיטליים** (וזאת רק במערכת טכנולוגית שמקיימת את דרישות הרשם, בין היתר, יכולת זיהוי ודאי של חבר האגודה, יכולת מניעת כפל הצבעות, יכולת מוכחת בשמירת חשאיות ההצבעה וכו'); החלופה השנייה, מתייחסת **למצבים בהם לא ניתן, בשלב זה, לקיים הצבעה חשאית באמצעים דיגיטליים** ויש לבצע הצבעה בקלפי (הרשם קבע כללים לקיום הצבעות מסוג זה הכוללים הנחיות מפורטות למינוי ממונה קורונה, מקום הצבת הקלפי, משך זמן ההצבעה, שמירת תיבת הקלפי והקפדה על מגבלות משרד הבריאות).

ניתן גם לבצע הצבעה משולבת - דיגיטלית ופיזית, כאשר המערכת הדיגיטלית תומכת בכך, בהתאם להוראות הנחיות אלה ובשים לב למניעת כפל הצבעות.

סיכום

13. ככלל, האגודות מתבקשות להימנע, ככל הניתן, מכינוס פיזי של אסיפות כלליות בתקופה זו ולהעדיף כינוס אסיפות באמצעים טכנולוגיים.

14. על כל אגודה לוודא, טרם נקיטה באיזה מן הצעדים הנזכרים במסמך זה, כי הדבר אינו עומד בסתירה לתקנונה ומומלץ כי האגודות יפעלו לקידום והטמעת השימוש באמצעים טכנולוגיים אצלן, לרבות לפעול לשינוי התקנון.

בברכה,

עו״ד מיכל בוסל
מנהלת אגף קרקעות ואגודות שיתופיות

העתק:
עו״ד עמית יפרח, מזכ״ל

משרד הכלכלה והתעשייה
האגף לאיגוד שיתופי

י״א שבט תשפ״א, 24 ינואר 2021

לכבוד
ועדי הנהלות
חברי אגודות שיתופיות
יועצים משפטיים

א.ג.נ,

הנדון: התנהלות אגודות נוכח ההגבלות למניעת התפשטות נגיף הקורונה - עדכון

בעקבות התפרצות נגיף הקורונה וההגבלות שקבעה ממשלת ישראל בכדי למנוע את התפשטותו, הוציא משרד הרשם מספר הנחיות בנוגע לכינוס אספות כלליות, עריכת הצבעות באגודות שיתופיות ובחירות לרשויות האגודה. להלן הנחייה מעודכנת.

הנחייה זו מחליפה את ההנחיות הקודמות שניתנו בעניין.

נדגיש כי הנחיה זו כפופה להוראות משרד הבריאות בעניין נגיף קורונה, המתעדכנות מעת לעת.

הנחייה זו כוללת שלושה נדבכים:

	נושא	מס׳ עמוד
א.	הנחיות בנוגע לבחירות לרשויות האגודה;	2
ב.	הוראות מעודכנות לכינוס אסיפה כללית בתקופת קורונה וקיום הצבעה גלויה;	2
ג.	הנחיות לקיום הצבעות חשאיות, באמצעים דיגיטליים או בקלפי בהתאם להנחיות משרד הבריאות;	4

א. בחירות לרשויות האגודה

1. ועד הנהלה שתמה תקופת כהונתו, רשאי להמשיך לכהן שלושה חודשים נוספים בהתאם להוראות תקנה 28(א) לתקנות האגודות השיתופיות (רשויות האגודה), תשל"ה - 1975 (להלן: "**תקנות רשויות האגודה**").

2. ועד הנהלה שהסתיימה תקופת כהונתו לפי תקנה 28(א), וטרם קיבל ארכה נוספת מכוח הוראות סעיף 28(ב) לתקנות רשויות האגודה, תקופת כהונתו תוארך באופן **אוטומטי בשלושה חודשים** נוספים. ככל שישנם טעמים מיוחדים בגינן נדרש לערוך בחירות, ניתן לפנות למשרדנו.

3. ועד הנהלה שקיבל ארכה לתקופת כהונתו מכוח הוראות סעיף 28(ב) לתקנות רשויות האגודה, ומועד הפקיעה חל לאחר 1.9.2020 - תקופת כהונתו תוארך **באופן אוטומטי בשלושה חודשים** נוספים (מכוח חוק הארכת תקופות (הוראת שעה-נגיף הקורונה החדש)(אישורים רגולטורים)(תיקון), תשפ"א -2021 (להלן: "**חוק הארכת תקופות**").

4. ועד הנהלה שקיבל בעבר ארכה או ארכות מכוח חוק הארכת תקופות, לא יוכל לקבל ארכות נוספות מכוח חוק הארכת תקופות ועליו לפנות למשרדנו לקבלת הנחיות.

ב. הנחיות מעודכנות לכינוס אסיפה כללית בתקופת הקורונה וקיום הצבעה גלויה

כאמור בהנחייתנו מיום 16.9.2020, וכל עוד מתקיים סגר, האגודות מתבקשות להימנע ככל הניתן מכינוס פיזי של האספות הכלליות, **ולהעדיף כינוס האספות הכלליות באמצעים טכנולוגיים**. ובכל מקרה ניתן לפעול רק בהתאם להוראות משרד הבריאות בדבר הגבלת התקהלות ובדבר הגבלת תנועה.

בשאלות ובמקרים דחופים ניתן לפנות אלינו.

מומלץ כי האגודות יפעלו לקידום והטמעת השימוש באמצעים טכנולוגים אצלן לצורך קיום אספות כלליות לרבות הצבעות. מומלץ לאגודות שיתופיות שבתקנונן קיימת הוראה מפורשת המונעת אפשרות שימוש באמצעים טכנולוגיים לניהול ענייני האגודה, לפעול לשינוי התקנון. ככל שקיים קושי בתיקון התקנון, ניתן לפנות למשרדנו.

להלן מספר חלופות לכינוס שאינו פיזי של אספות כלליות וקיום הצבעה **גלויה** בכפוף לעמידה בתנאים הרלוונטיים לכל חלופה:

	אופן כינוס האסיפה	**אופן קיום ההצבעה הגלויה**	**תנאים להתכנסות**
חלופה א' - **היוועדות חזותית** **(VIDEO CONFERENCE)**	היוועדות חזותית בה כל החברים יוכלו לשמוע ולראות אחד השני בו זמנית.	ההצבעה תתבצע בהרמת ידיים בתום האסיפה או במועד אחר שייקבע.	• יש לוודא כי אין בתקנון האגודה הוראה שמונעת התכנסות בדרך זו. • יש לעדכן **מבעוד מועד** את כל חברי האגודה **בכתב** על מתכונת הדיון וההצבעה. • יש לוודא עם כל חברי האגודה שהמתכונת ישימה עבורם. • כל חבר אגודה רשאי להתריע בפניי הוועד כי המתכונת אינה ישימה עבורו ועל ועד האגודה למצוא לחבר האגודה פתרון ישים. • בזמן הדיון - יש להקפיד על מתן הזדמנות לכל חבר אגודה הרוצה בכך להשתתף ולהשמיע דעתו. • מומלץ כי אגודות שאינן מנוסות בשימוש באמצעים אלה דרך קבע, **יבצעו ניסיון** במועד מוקדם לאספה.
חלופה ב' - **העברת מסרים בכתב** אופציה זו מיועדת לימי הקורונה, בהם קיימת מגבלה על התכנסויות, ולאגודות שיתופיות שאינן יכולות לקיים את הדיון באמצעים חזותיים או להתכנס בהתאם להנחיות משרד הבריאות.	**1. היוועדות באמצעים טכנולוגיים אחרים -** אמצעים טכנולוגיים שאינם היוועדות חזותית, כדוגמת - דואר אלקטרוני, sms, WhatsApp, אפליקציות ייעודיות (מקומי, קהילנט), ערוצים מקומיים ועוד. **על ועד ההנהלה לעקוב ולוודא שכל חברי האגודה קיבלו את החומר הרלוונטי טרם קיום ההצבעה.** **ניתן לשלב כמה אמצעים יחד.**	כל חבר אגודה ישלח את הצבעתו בכתב באמצעות האמצעי שנבחר **במועד ובמקום שייקבע לכך מראש.**	• הוועד יציג **מבעוד מועד** בפני כל חברי האגודה את נושא האספה, מסמכים רלוונטיים ופרטים אודות מתכונת הדיון וההצבעה. • הוועד ייקבע פרק זמן בו תינתן לחברי האגודה הזדמנות לשלוח את עמדתם ביחס להודעת הוועד. **פרק הזמן לא יפחת מ-3 ימי עסקים**. • הוועד יעביר את העמדות שהגיעו לפניו **לידיעת כלל חברי האגודה** כדי שאלו תעמודנה לפניהם **טרם ההצבעה**. • הוועד ייקבע פרק זמן נוסף ובו תינתן לכל חבר אגודה הזדמנות להגיב לעמדות שהוצגו. **פרק הזמן לא יפחת מ-3 ימים.**

	2. כינוס אספות כלליות והצבעה גלויה שלא באמצעים טכנולוגיים: האספה תתכנס באמצעות דואר רגיל, במכתב ליד דלת הבית או בעלון האגודה (ככל שישנו). הוועד יפרט את הנושאים העומדים לדיון. לחברי האגודה תינתן אפשרות להתייחס בכתב. **הוועד יאסוף וירכז את כל העמדות במועד ובמקום אחד שיגדיר לכך מראש.**		• הוועד יעביר לכל חברי האגודה פרטים אודות מועד קיום ההצבעה ונוסח ההצבעה.

ג. הנחיות לקיום הצבעות חשאיות

מומלץ כי האגודות השיתופיות יסדירו במפורש את השימוש באמצעים דיגיטליים לצורך הצבעה חשאית, ולמצער את השימוש בהן בתקופת הקורונה.

להלן שתי חלופות לקיום הצבעה חשאית. החלופה הראשונה, מתייחסת לקיום הצבעות חשאיות באמצעים דיגיטליים; החלופה השנייה, מתייחסת למצבים בהם לא ניתן, בשלב זה, לקיים הצבעה חשאית באמצעים דיגיטליים ויש לבצע הצבעה בקלפי.[1]

חלופה א' - הצבעות חשאיות באמצעים דיגיטליים

ככל שנדרשת הצבעה חשאית, ניתן לקיימה רק במערכת דיגיטלית שמקיימת את הדרישות הבאות:

1. יכולת זיהוי ודאי של חבר האגודה המצביע באמצעות "הזדהות חזקה" כדוגמת - תעודת זהות, מספר טלפון, סיסמה חד-פעמית (OTP) ועוד.
2. יכולת מניעת כפל הצבעות.
3. יכולת מניעת זיוף זהות הבוחר.
4. מערכת אשר מבצעת שקלול התוצאות.
5. יכולת מוכחת בשמירה על חשאיות ההצבעה (לרבות היעדר יכולת לאחזר את המידע באופן המזהה את הצבעת חבר האגודה).

---

[1] ניתן גם לבצע הצבעה משולבת - דיגיטלית ופיזית- כשהמערכת הדיגיטלית תומכת בכך, בכפוף לאמור בהנחייה זו ובשים לב למניעת כפל הצבעות.

חלופה ב׳ - הצבעות חשאיות באגודות בהן לא ניתן, בשלב זה, לקיימן באמצעים דיגיטליים, ויש לקיימן בהתאם להוראות משרד הבריאות התקפות לאותה עת

ניתן לקיים הצבעה בקלפי רק בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

לידיעתכם, בהתאם להוראות הדין, בני זוג רשאים להצביע באמצעות ייפויי כוח.

יש לשים לב להתקיימות הכללים הבאים בהצבעות חשאיות:

1.	מינוי ממונה קורונה	• אחד מחברי ועדת הקלפי יהיה ממונה קורונה לשמירה על מגבלות משרד הבריאות (סעיף 5 להלן). • ממונה הקורונה יקבע ויפרסם כללים להגבלת מספר הנכנסים למקום בהתאם להנחיות, ויפעל ליישומן.
2.	מקום הצבת הקלפי	• מומלץ כי המקום יהיה בחלל הפתוח תוך הקפדה על הכללים לשמירת חשאיות ההצבעה. • יש להקפיד על מגבלת משרד הבריאות ביחס להתקהלויות וכמות אנשים מותרת במרחב פתוח/ בחלל סגור.
3.	משך זמן ההצבעה	• תלוי במספר חברי האגודה. כאשר לאגודה מספר חברים גדול, ניתן לפרוס את ההצבעה על פני יותר מיום אחד, אך לא יותר משלושה ימים. • יש לזמן מראש את חברי האגודה בפרקי זמן נפרדים. לדוגמה: כל מי ששם משפחתו מתחיל באותיות א׳-ג׳ יגיע בין השעה 10:00 – 12:00. • יש לצמצם מספר השוהים במקום ההצבעה והתקהלות בזמן ההמתנה. • **בהצבעה שנמשכת למעלה מיום אחד -** על ועדת הקלפי לספור ולתעד את מספר המעטפות בסוף יום ההצבעה וכן לתעד **מספר** מצביעים.
4.	שמירת תיבת הקלפי	• בהצבעה הנמשכת יותר מיום אחד - יש לנעול את תיבת הקלפי. • ועדת הקלפי תוודא נעילת הקלפי בכספת / מקום בטוח למשך הלילה.
5.	הקפדה על מגבלות משרד הבריאות	• יש להציב בכניסה שלטי הסברה עם הכללים. • יש להציב עמדה הכוללת כפפות וחומר לחיטוי הידיים. • יש לבצע מדידת חום • יש לעטות מסיכת לאורך כל השהות במקום ההצבעה. • יש להקפיד על שמירת מרחק של 2 מטרים בין אדם לאדם (גם בין חברי ועדת הקלפי) ולסמן בהתאם מקומות לעמידה בתורים. **יש להמשיך ולהתעדכן במגבלות משרד הבריאות מעת לעת**

באיחולי בריאות ובתקווה לחזרה מהירה לשגרה.

גל הררי גולדמן, עו״ד

סגנית רשמת האגודות השיתופיות